

Н. О. Савицька

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
Науковий керівник: канд. пед. наук, професор ЖДУ Л. В. Калініна*

Зміст комунікативних вмінь майбутнього вчителя іноземної мови

Однією із вимог до професії вчителя є формування в нього комунікативної компетенції, яка передбачає оволодіння ним цілою низкою комунікативних вмінь.

Проаналізувавши психолого-педагогічні дослідження (А.С.Базилевської, С. І. Батракової, О. Ф. Бондаренко, П. В. Галахової, М. Л. Єрастова, В. А. Кан-Калика, А. С. Карпова, О. О. Леонтєва, та ін.) можна зробити висновок, що спілкування засновується на системі комунікативних умінь, якою повинен оволодіти вчитель. Однак, серед вітчизняних та зарубіжних вчених немає єдиної думки щодо визначення її змісту.

Вчені класифікують комунікативні вміння на загальнопедагогічні та спеціальні. До **загальнопедагогічних комунікативних вмінь** педагога відносяться:

- уміння гнучко перебудовувати складну педагогічну ситуацію, надавати їй позитивного емоційного тону, позитивної та конструктивної спрямованості;
- вміння перш за все визначати поведінку та реакцію учнів до початку або на завершальному етапі педагогічної ситуації, прогнозувати труднощі;
- уміння дотримуватися почуття міри на основі зіставлення задач, умов і можливостей учасників спілкування;
- вміння емоційно співчувати учню – мовленнєвому партнеру;
- вміння критично оцінювати й усвідомлювати свій і колективний досвід, визнавати помилки своєї діяльності.

Спеціальні комунікативні вміння викладача включають в себе:

- вміння бути мовленнєвим партнером для учня (розуміти позицію іншого у спілкуванні, проявити інтерес до його особистості, його проблеми, інтерпретувати і "читати" його внутрішній стан через нюанси поведінки, впливати на учня опосередковано, через створення умов для появи у нього бажаної реакції на явища та факти іншомовної культури);

- вміння використовувати стимулюючі впливи порівняно з оцінювальними і особливо дисциплінуючими, які блокують іншомовне спілкування;
- вміння підтримувати рівне ставлення до всіх учасників спілкування;
- вміння виступати посередником між іншомовною культурою та учнями;
- вміння здійснювати соціокультурне виховання;
- вміння створювати атмосферу психологічного комфорту під час вивченні ІМ, ситуацію співробітництва у навчанні іншомовного спілкування [1: 38].

Аналіз дослідження О. О. Леонтьєва, Ф. М. Рахматулліної та А. Т. Курбанової, Г. А. Китайгородської, В. О. Кан-Калика, В. В. Каплинського, А. В. Мудрика дозволяє нам виділити елементи системи комунікативних умінь, які включають до свого складу: мовленнєве вербальне спілкування; володіння немовленнєвими (невербальними) засобами, професійно-педагогічною увагою, соціальною перцепцією; орієнтування в ситуації спілкування; створення творчого самопочуття; установлення і підтримування зворотного зв'язку у спілкуванні; самопрезентація; використання "пристосувань"; завоювання ініціативи; побудову та реалізацію плану спілкування; володіння педагогічним контактом [2].

Отже, проаналізувавши сучасну вітчизняну та зарубіжну психолого-педагогічну та методичну літературу, ми можемо зробити висновок, що оволодіння системою комунікативних вмінь сприяє не тільки успішності спілкування іноземною мовою, але й створенню сприятливої атмосфери оволодіння нею.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Калінін В. О. Технології формування професійної соціокультурної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови: Навчально-методичний посібник. – Житомир: Полісся, 2008. – 104 с.
2. Леонтьев А. А. Язык, речь, речевая деятельность. – М.: Просвещение, 1969. – 214 с.